

Teknologi og nye løsninger for et klimavennlig landbruk

Marit Aursand
Spesialrådgiver
Leder Konsernsatsingen Mat og Agri
SINTEF Ocean AS

Frokostmøte
NIBIO
Norges Bondelag
05-02-21

SINTEF

Visjon: Teknologi for et bedre samfunn

Spisskompetanse fra havrom til verdensrom

Konsernsatsinger – utnytte kompetanse på tvers i SINTEF

LANDBRUKETS KLIMAPLAN

2021–2030

Kutte karbonutslipp og øke opptaket i jorda

01 UTRULLING AV KLIMAKALKULATOR OG ØKT SATSING PÅ KLIMARÅDGIVING

Alle gårdsbruk tar i bruk klimakalkulatoren og får tilbud om klimarådgiving innen utgangen av 2025.

02 MER KLIMAVENNLIG OG BÆREKRAFTIG FØRING, AVL OG FRISKERE HUSDYR

Målretta innsats for bedre grovførkvalitet, husdyravl innen storfe, småfe og gris, friskere dyr som gir lavere klimaavtrykk og bruk av tilsetningsstoffer i fôr.

2,1–2,6
mill. tonn CO₂-ekvivalenter

**550 000–
1,43** mill. tonn CO₂-
ekvivalenter

Fossilt drivstoff erstattes med biodrivstoff eller maskiner som går på elektrisitet, biogass eller hydrogen.

03 FOSSILFRI MASKINPARK

04 FOSSILFRI OPPVARMING

Landbruket går over til fossilfrie oppvarmingskilder.

**190 000–
230 000**
tonn CO₂-ekvivalenter

06 BRUK AV HUSDYR- GJØDEL SOM RÅSTOFF I INDUSTRIELLE BIOGASSANLEGG

Økt bruk av husdyrgjødel til biogassproduksjon bidrar til reduksjon av klimagassutslipp både i landbruket og andre sektorer.

280 000
tonn CO₂-ekvivalenter

**4–6 MILL. TONN
CO₂-EKVIVALENTER**

**470 000–
630 000**
tonn CO₂-ekvivalenter

Bedre utnyttelse av gjødsla gjennom mer miljøvennlige spredemetoder, bedre lagringskapasitet og spredetidspunkt, gradvis innføring av dekke på gjødsellager og flere småskala biogassanlegg på gårdsbruk. God drenering gir også lavere klimagassutslipp.

05 BEDRE BRUK AV GJØDSL OG GOD AGRONOMI

07 JORDA SOM KARBONLAGER

Bruk av fangvekster, biokull og beiting kan bidra til å ta karbon ut av atmosfæren og lagre det i plantebiomasse og jord.

1,4–1,6
mill. tonn CO₂-ekvivalenter

08 NY KLIMATEKNOLOGI REVOLUSJONERER LANDBRUKET

Utvikling og innføring av ny teknologi som reduserer klimagassutslipp og øker lagringen av karbon

Presisjonslandbruk

Big Data

Alle data høstes til skyen og sammenlignes med tusenvis av andre gårder.

Digital Platforms

Bonden får tilgang til data fra dyr, utstyr, bygninger, jord, meteorologi mm. Analyse av data => **Beslutningsstøtte**

Artificial Intelligence

Styrer bruken av energi på gården.

Satellitt

Samler informasjon om åkerens tilstand. Eks...

Sensorer

Autonomy

Roboter utfører oppdrag ved behov.

Connectivity

Dyrenes helse, fôropptak, plassering mm overvåkes.

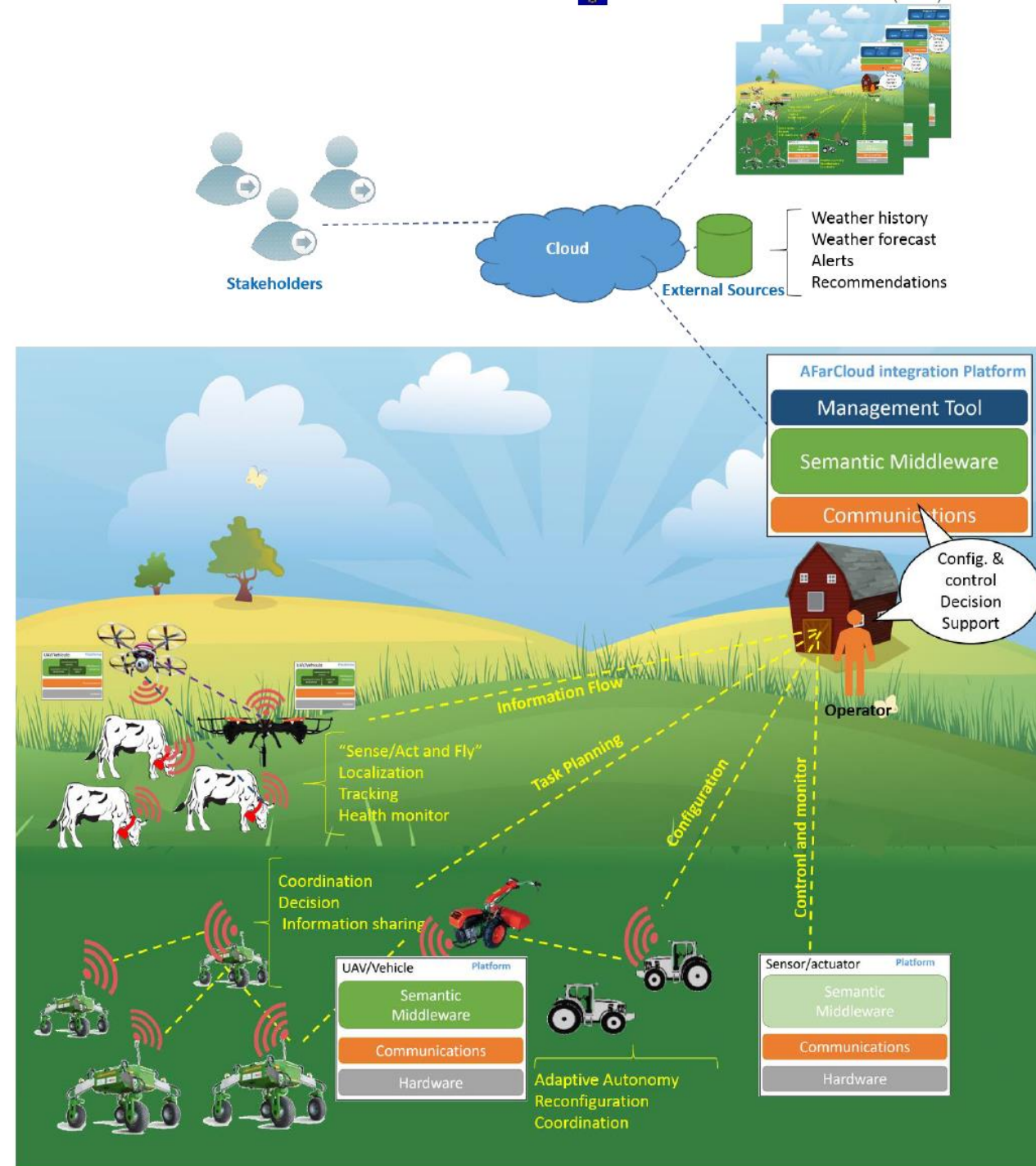
AFarCloud – et EU projekt

Utvikle en distribuert dataplattform for autonomt jordbruk. Plattform som skal integreres med programvarer på gården for å støtte beslutningsløsninger basert på stor data og sanntids data.

Overordnede mål er å:

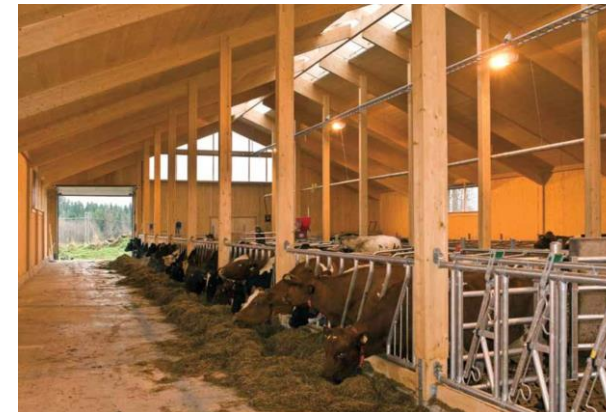
- Øke effektiviteten
- Øke produktiviteten
- Forbedre dyrehelsen
- Forbedre matkvaliteten
- Reduser arbeidskraftkostnadene på gården

Kontakt: Mariann Merz, SINTEF Digital

Fremtidens klimasmarte fjøs

Digitalisering åpner for nye muligheter !

- **Optimalisering av design av driftsbygninger** for lave klimabelastninger.
- **Overvåkning og styring av inn klima** (luftkvalitet, fuktinnhold, lufthastigheter, lys etc) ved hjelp av kunstig intelligens
- **Robotisering av arbeidsoppgaver** knyttet til dyrehold hvor robotene er autonome
- **Overvåkning av dyrehelse og melke kvalitet** på meget nøyaktig nivå
- **Gården som energitilbyder** for sitt nærmiljø ved produksjon og salg av overskuddsvarme/-elektrisitet

Kontakter : SINTEF Digital, Community og Industri

SINTEF

FeedCarrier - Autonome, robuste og fleksible fôringsroboter og fôrkjøkken

*Hovedmål: Utvikle et intelligent og
autonomt fôringsystem som muliggjør
fleksibel, robust og optimal fôring, som vil
føre til kostnadseffektiv drift for
sluttbrukerne og bedre dyrevelferd.*

tkS

Felleskjøpet

Orkel

SINTEF

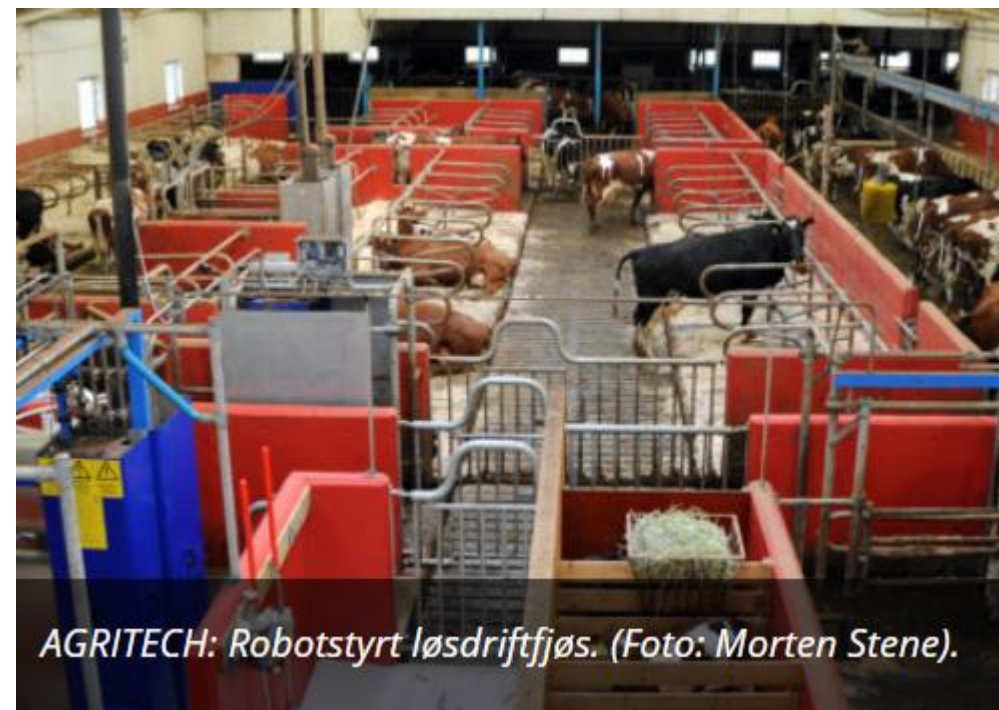
Norwegian University
of Life Sciences

DEMETER (EU prosjekt 2019- 2022)

Avansert teknologi og dataprogrammer skal gjøre kua mer bærekraftig og lønnsom. Et stort internasjonalt forskingsprosjekt om bedre beslutninger ved smart bruk av stordata.

Forskningscenter for miljøvennlig energi ZEN

Visjon

Bærekraftige områder med null utslipp av klimagasser

Mære landbruksskole er et av ni pilotprosjektet i Forskningscenter for nullutslippsområder i smarte byer (FME ZEN).

Hovedfokus:

- Energisystemer og energifleksibilitet,
- Innovasjon og økonomi
- Klimagassutslipp av materialer, energiløsninger og drift

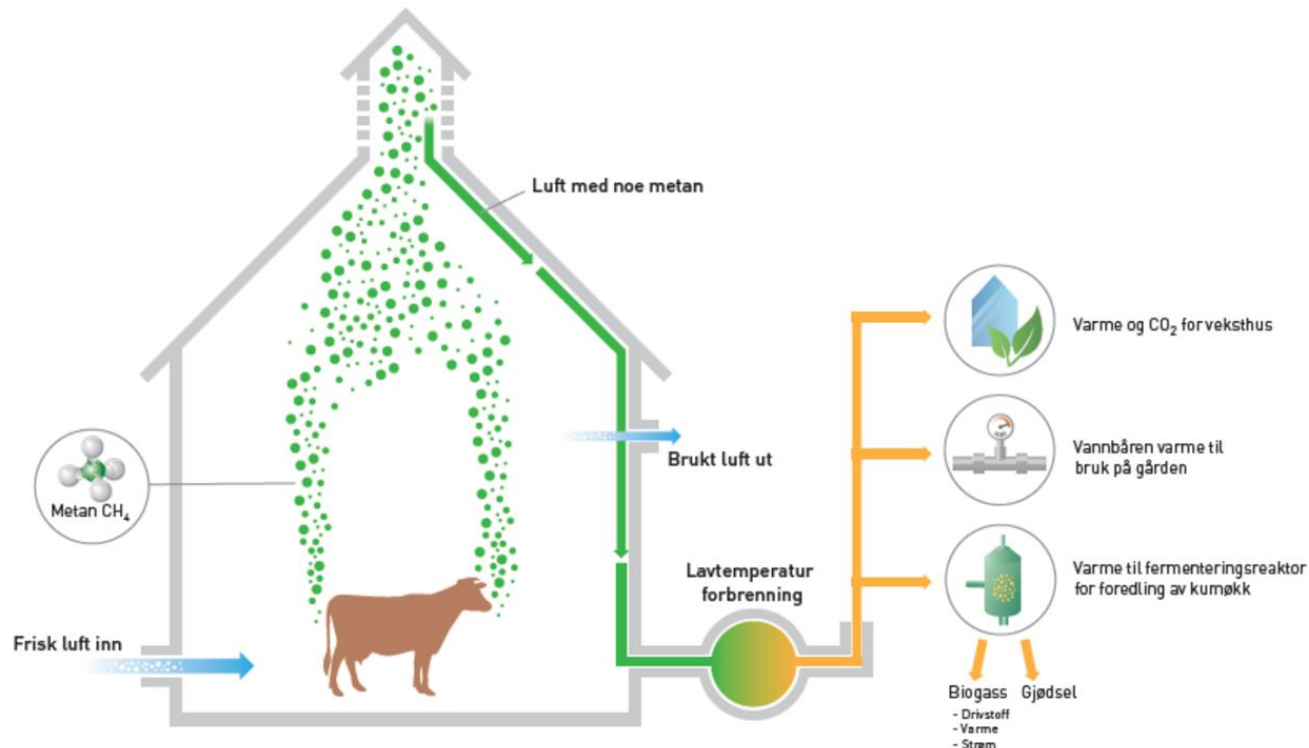
FME ZEN – FORSKNINGSSENTER FOR NULLUTSLIPPSOMRÅDER I SMARTE BYER

Denne gården vil bli den første i Norge uten utslipp av klimagasser

For aller første gang sikter et gårdsbruk i Norge på å bli en nullutslippsgård. Det hele skal skje i tett samarbeid med NTNU og SINTEF.

ZEC - Zero Emission Cowshed

- Norske husdyr frigir ca 70 000 tonn/år CH_4 som tilsvarer ca 2 000 000 tonn CO_2 ekvivalenter (Klimaeffekt i CO_2)
- Ved å brenne CH_4 katalytisk kan klimagassutslipp reduseres opptil 96%
- 14% reduksjon innen 2030 dersom man 8mnd i året forbrenner 70% av CH_4 utslipp fra fjøs på 30% av gårdene

 Forskningsrådet

 SINTEF

 NORD universitet

 Fjøs miljø AS

 Antec Biogas

 LANDBRUK21 Trøndelag

 DIFFER
Dutch Institute for Fundamental Energy Research

 FJØSSYSTEMER
Bonden og dyrenes førstevalg

 UNIVERSITY OF COPENHAGEN

 BYGDØ KONGSGÅRD

 Mære landbruksskole

Utvikling av biokarbon

- Biokarbon produseres fra, jomfruelig biomasse, slam, rivningsvirke og hageavfall
- Utvikler og optimaliserer hele prosessen fra råstoff til jordforbedringsmidler, reduksjonsmiddel og adsorbenter og optimal utnyttelse av termisk energi
- Resultatene fra våre prosjekter bidrar til å skape karbonnøytral metallproduksjon, **økt bærekraft i norsk jordbruk**, og verdiskaping fra avfallsprodukter

Kontakt: Per Carlsson, SINTEF Energi
Epost: per.carlsson@sintef.no

Biokull –
landbrukets
"klimagull"?

*– Dersom 4000 norske gårder og gartnerier
lager biokull og blander det i jorden, kan
utslippene fra landbrukssektoren halveres*

Utnytte CO₂ fra biogass produksjon anvendt i vekstforsøk av tomater i veksthus

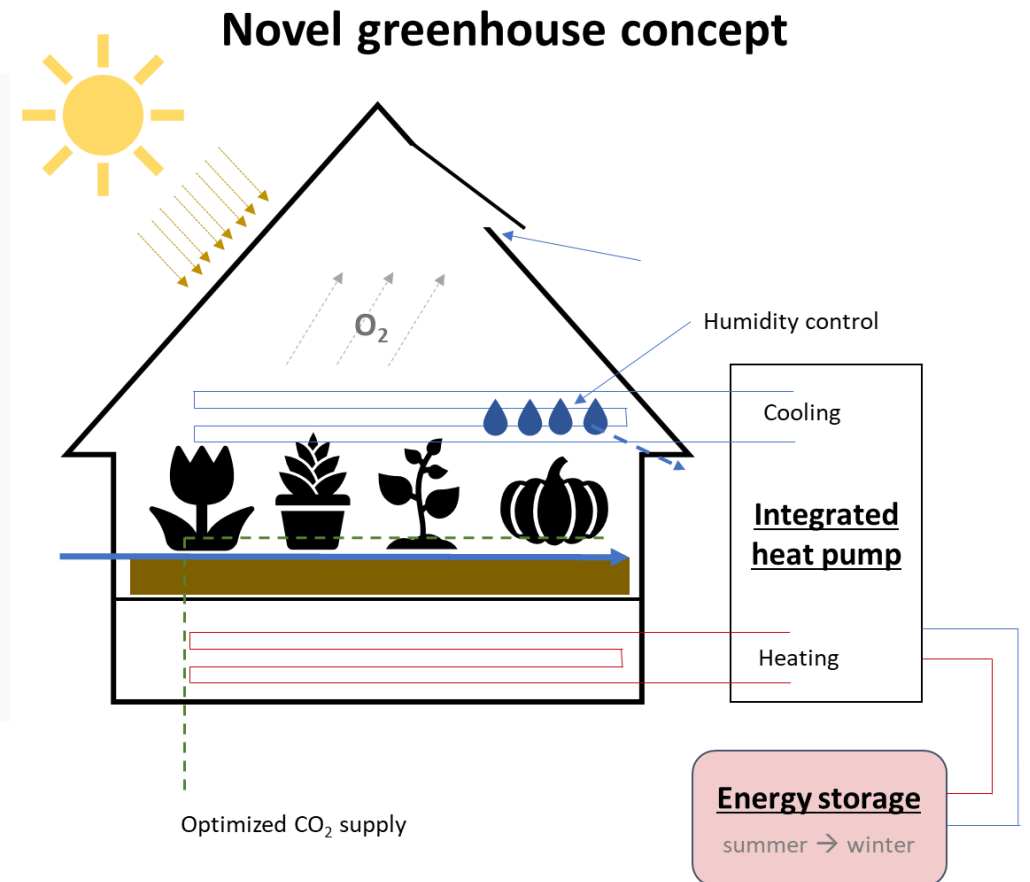
Økt avling av tomater ved tredobling av CO₂ mengden.

ClimaGreen:

Energieffektiv klimakontroll av drivhus for økt produktivitet

Potensialet:

- Økt produktivitet med;
  - Kontrollert CO₂-tilførsel
  - Aktiv kontroll av fuktighet
  - Mindre temperatursvingninger (f.eks. vinter)
- Lagring av termisk energi fra sommer (varm) til vinter (kald)
- Lengre produksjonstid
- Betydelig redusert etterspørsel etter fossilt brensel
- Redusert energiforbruk

Kontaktperson: Michael Bantle SINTEF Energi

Automato – Lærende roboter i tomatdrivhus?

Teknologi for 3D-avbildning av tomatplanter – en nøkkel til fremtidige systemer for tilnærmet helautomatisk robotisert stell og høsting av tomatplanter.

Partnere:

Mære landbruksskole
SINTEF Ocean

— 70 år —
1950-2020

Teknologi for et bedre samfunn